

307. Sajószentpéter határa

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) U, B

2006. október 9-én régészeti terepbejárást végeztünk a 26. sz. főút tervezett bővítési szakaszán. Sajószentpéter közvetlen D-i határában két jól elkülönülő régészeti lelőhelyet határoztunk meg.

1. *lelőhely*: A településhez D-ről vezető 26. sz. főút Ny-i oldalán lévő domb, melynek kiterjedése az út K-i oldalán is megfigyelhető. Rendkívül intenzív újkőkori kerámiaanyagot gyűjtöttünk, melyet díszitettsége és a csótalpas tál típus után az AVK tiszadobi csoportjához sorolhatunk.

2. *lelőhely*: Az előző lelőhelytől DK-re, a főút Ny-i oldalán helyezkedik el az úttal párhuzamosan futó elektromos vezeték alatt (feltételezhetően a főút K-i oldalára is kiterjed). Intenzív paticsfoltokat és a késő bronzkor irányába mutató őskori kerámiatöredékeket gyűjtöttünk.

VERES JÁNOS – SELJÁN ÉVA

308. Salgótarján, Salgóvár

(Nógrád megye) Kö

A salgói alsóvár 2000 óta folyó régészeti feltárásában feladatunk egyrészt a várfalak eddig még nem tisztázott utolsó szakaszának – az ágyútorony DNy-i sarkát a felsővárral, pontosabban annak tornyával összekötő falszakasznak – a tisztázása, másrészt az ágyútorony belső betöltésének minél nagyobb mértékű eltávolítása volt.

Az első feladatot lényegében sikerült megoldanunk. Előkerült egy, az ágyútorony most teljesen kibontott DNy-i sarkához (az ÉNy-ival megegyező módon) hozzáépített 90–100 cm széles, enyhén ívelő fal 450 cm hosszúságban, Ny felé nekicsatlakozva a felsővár tornya előtt emelkedő sziklászakoknak, melyek közül egyet eredetileg belefoglalhattak az egykor természetesen itt is magasra emelkedő várfalba. Ugyanakkor e falat csak a falkoronájában bontottuk ki, különösen É felé figyelhettünk meg egy vastag, kötörmelékés bontási réteget, amely alatt agyagos pusztulási réteg található a sziklafelszín felett, e várfal és az ágyútorony Ny-i fala alkotta háromszögben – ezt azonban csak közvetlenül az ágyútorony mellett volt módunk vizsgálni.

A második feladatot az ágyútorony kb. 400 cm széles Ny-i sávjában sikerült elvégeznünk. Itt a lépcsősen ereszkedő bazaltoszlopok felett (igen vékony omlásréteg alatt) végig, de különösen D-en megtaláltuk azokat a jellegzetes, részleteiben nehezen értelmezhető, 20–40 cm vastag pusztulási rétegeket (gyúrható sárga agyag, faszenes-agyagos, paticsos, szenült gerendák), melyeket korábban úgy a felsővárban, mint az alsóvár nagyciszternától Ny-ra eső részén vizsgálhattunk – anélkül, hogy ezekből pontosabb következtetések levonására lett volna lehetőségünk. Úgy tűnik, hogy ezek nagyrészt ugyancsak a felsővár tornya felépítményéből származhatnak – azaz a torony 16. sz. végi szétlövése során annak egy része az ágyútoronyba zuhanhatott.

Az ágyútorony mélyebb, sziklalépcső alatti K-i részén érdemi munkát nem, csupán tereprendezeit végezhetünk, itt főleg É-on számolhatunk vastag omlási – s alatta az eddigi megfigyelések szerint jelentős pusztulási – rétegekkel. Ugyanakkor elképzelhető, hogy DK-en itt is relative magasan jelentkezni fog a sziklafelszín – nem sokkal az itt különösen jól megfigyelt falegyen vonala alatt.

Az említett pusztulási rétegekből – úgy az ágyútorony Ny-i falán kívül, mint belül – a várakozásokkal szemben jelentősebb 16. századi leletanyag (elsősorban vegyes kerámia) került elő.

FELD ISTVÁN

309. Sarkadkeresztúr-Szeles, Győrpuszta

(Békés megye) R

A 74. sz. lelőhely a Nagygyántéra vezető kövesút és a Köles-ér által bezárt É-i szögletben, a régi Egyetértés TSz majorsági épületeitől K-re helyezkedik el. A lelőhely az említett kövesúttól DK-i irányba tovább folytatódik. A lelőhely egy É-D-i irányú egykori „folyómeder” K-i szélesebb teraszán található, amelynek felszíne világosabb, szürke színű környezeténél. Kiterjedése: 550×200 m. A lelőhelyet 1995. május 15–17. között fedezték fel a megyei topográfiai munkálatok során. A lelőhely K-i felén, a majorság területén, a kövesút mellett közvetlenül építkezés miatt került sor a próbafeltárára.

A kövesúttal párhuzamosan ÉK-DNy-i irányba egy 5 m széles és 100 m hosszú „kutatóárkot” jelöltünk ki. A kutatóárok a kövesúttól 52 m-re Ny-ra és a középső villanyoszlopsortól K-re a sorban hatodik villanyoszloptól 16 m-re helyezkedett el. A kijelölt kutatóárok ÉK-i, laposabb végében, mintegy 20 m-es részen a talajvíz állandó jelenléte miatt le kellett mondanunk a feltárásról, ezért a feltárási terület egy 5×80 m-es részre szűkült. A feltárást 2006. április 3–21. között végeztük. Az egész dombhátat korábban kb. 20–30 cm vastagon sárga színű agyaggal töltötték fel. Nem zárható ki, hogy a terepbejárások során talált leletek egy része az idehordott földdel került a lelőhely területére. A feltárt terület szelvényének K-i felében, annak közepén mindössze egy darab kora vagy középső rézkorra keltezhető objektumot, egy erőteljesen szűkülő, 75 cm-re az altalajba mélyedő gödröt sikerült kibontanunk. Kevés jellegtelen oldal- és aljtöredéket, valamint kétoldalt benyomott bütyökdiszel ellátott oldaltöredéket tartalmazott.

A leletek a békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeumba kerültek.

BÓKA GERGELY

310. Sárvár, vár

(Vas megye) Kk

2005. november és 2006. december között a sárvári vár külső védművek javításának kivitelezési munkák közbeni régészeti szakfelügyeletét végeztem. A várfalakon